

Тема 4

Актуальні проблеми виховання дітей в сучасних сім'ях

План:

1. Актуальні проблеми сімейного виховання
2. Тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні
3. Помилки сімейного виховання
4. Підходи до розв'язання проблем сім'ї

Рекомендована література:

- Алексєєнко Т.Ф. Педагогічні проблеми молодї сім'ї: Навч. посібник / Т.Ф. Алексєєнко. – К.: ІЗМН, 1997. – 116 с.
- Бєвз Г.М. Прийомна сім'я: соціально-психологічні виміри. Монографія / Г.М. Бєвз. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 352 с.
- Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка: у 3-х т. Том II. // Основи родинного виховання: навчально-методичний посібник / Богдан Ковбас, Володимир Костів. – Івано-Франківськ, 2006. – 288с.
- Психологія сім'ї: навч.посібн. [/ Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А. та ін.); за заг.ред. В.М. Поліщука. – 2-ге вид., доп. – Суми: Університетська книга, 2009. – 282 с.

1. Актуальні проблеми сімейного виховання

Актуальні педагогічні проблеми:

- відсутність стратегії та послідовності в методах і принципах виховання
- недостатність педагогічної культури батьків
- проблеми первинної соціалізації дитини та усвідомлення батьками співвідношення природи і виховання кожної особистості
- нестабільність емоцій сімейного спілкування
- вплив інформативного кола та індустрії розваг на життя сім'ї

Актуальні проблеми сімей:

- нуклеаризація
- послаблення родинних зв'язків, урбанізація, територіальна розмежованість сімейних колективів;
- зміна стандартів поведінки, сімейних цінностей;
- зменшення кількості дітей у сім'ї, орієнтація на одну дитину;
- збільшення кількості та складнощів побутових проблем;
- зниження віку молодят та збільшення кількості розлучень

Статистика:

- Нижня планка юридичного шлюбного віку досягла 16 років.
- Середній шлюбний вік становить 19-21 рік.
- 40% молодих сімей у віці до 24 років розпадається через рік-два після одруження.
- Розпад сімей на сьогоднішній день становить 76-78% щорічно

Соціальні причини розпаду сімей:

- пияцтво (наркоманія, ігроманія) одного із подружжя;
- несприятливі житлові та побутові умови;
- незгода з традиційним розподілом ролей в сім'ї;
- низький рівень культури сімейно-шлюбних відносин;
- підвищення взає

ужжя

Багато вчених досліджували типи патогенної батьківської поведінки. Ось деякі з НИХ:

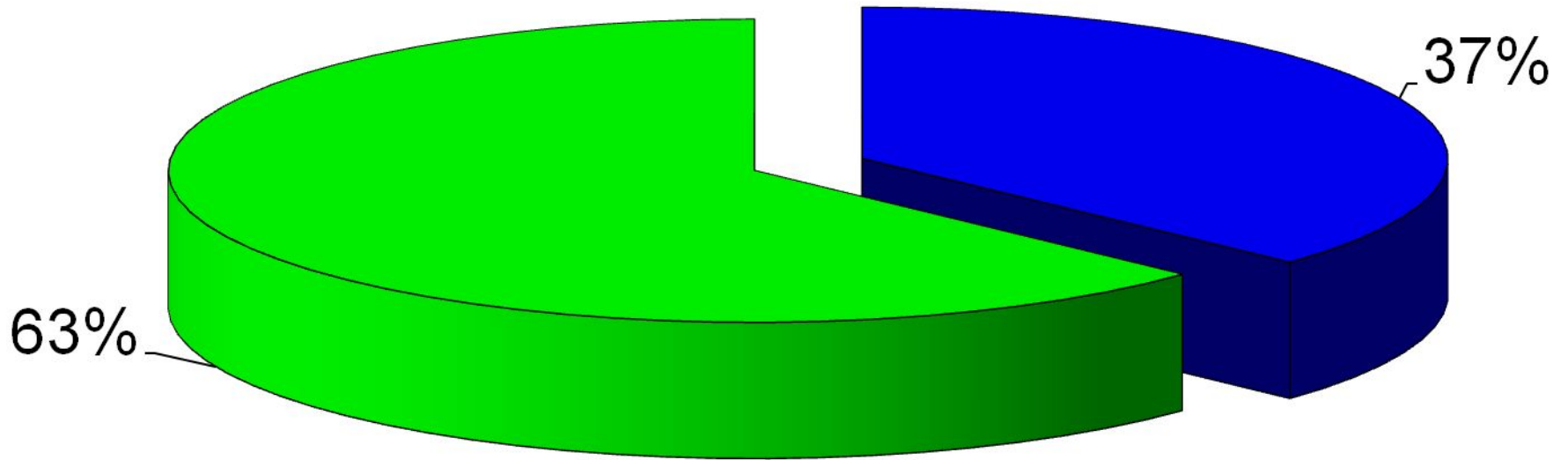
- один або обидва батьки не задовольняють потреби дитини в любові;
- дитина в родині служить засобом вирішення подружніх конфліктів;
- дитині в якості дисциплінарних заходів погрожують тим, що розлюблять або віддадуть в іншу сім'ю;
- в оточенні дитини відсутня людина, здатна зрозуміти її переживання, стати фігурою, що заміняє відсутнього або нехтуючого обов'язками одного з батьків.

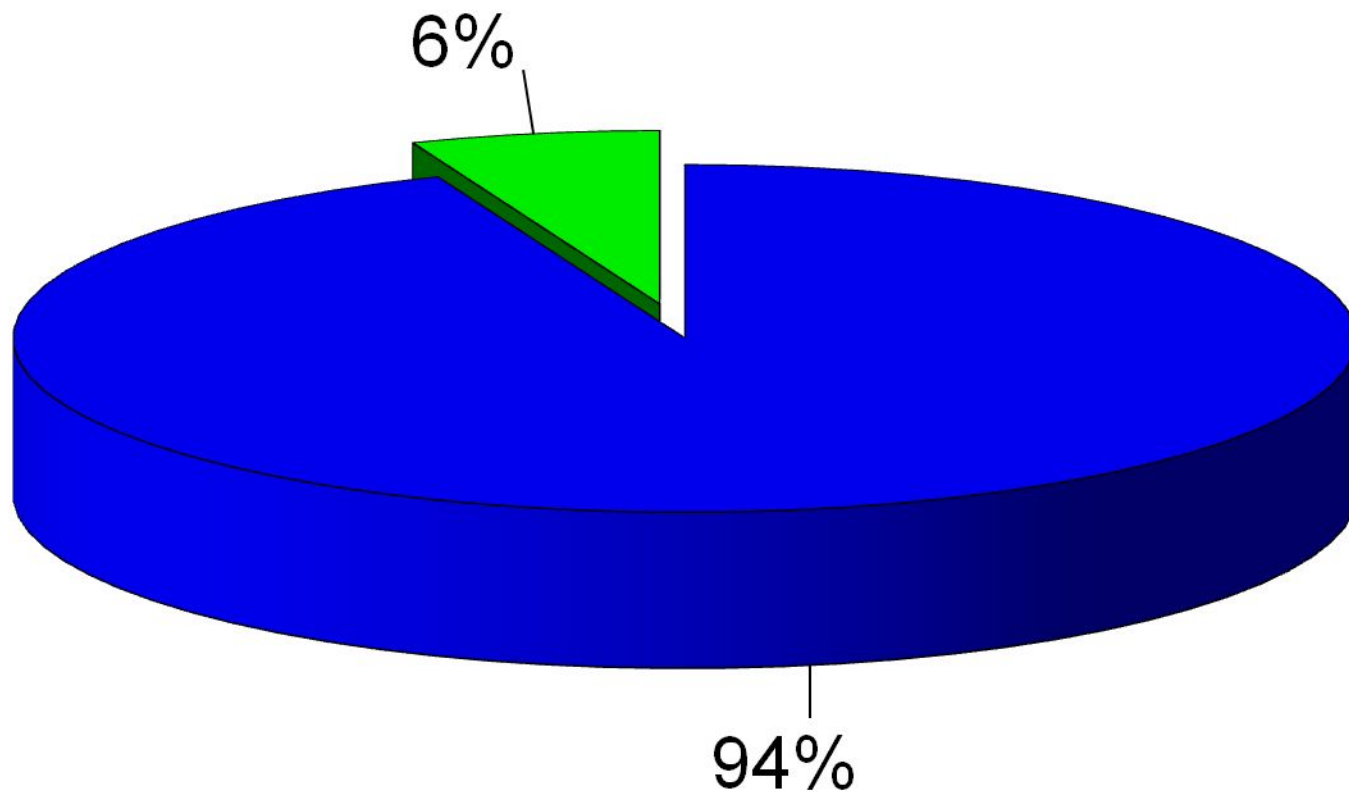

2. Тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні

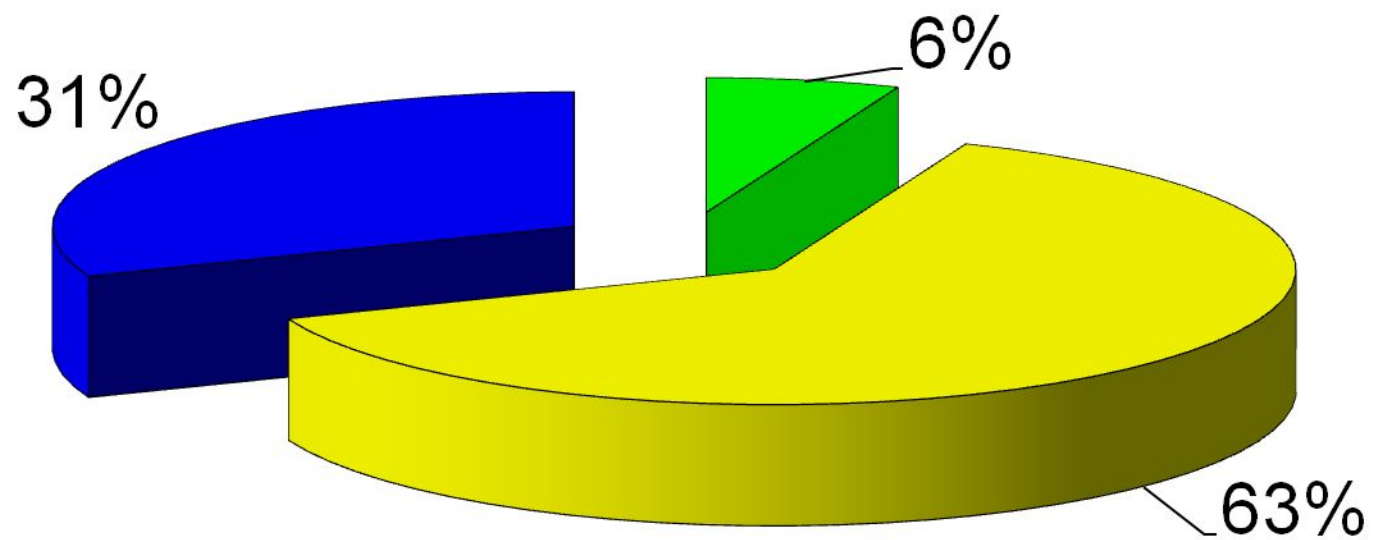
- збільшення кількості розлучень;
- збільшення кількості неповних сімей та дітей, народжених поза шлюбом; зниження рівня народжуваності;
- зменшення середньої тривалості шлюбу;
- відкладання часу вступу до шлюбу;
- збільшення кількості самотніх людей, які не одружуються;
- зменшення кількості повторних шлюбів;
- проживання подружніх пар без оформлення шлюбу;
- зміна відносин між дітьми та батьками.

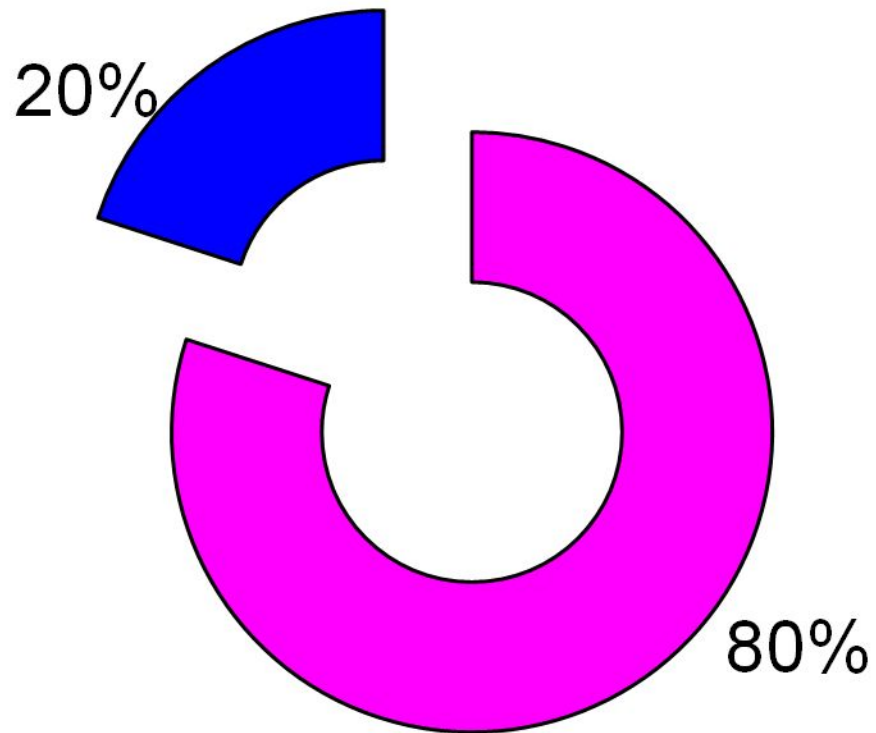
■ інші сім'ї ■ однорідна сім'я

■ інші сім'ї ■ багатодітна сім'я

- багатодітна сім'я
- одnodітна сім'я
- інші сім'ї

- виховує матір
- виховує батько

Статистик

а: Чоловіки вступають до першого шлюбу в 26 років, жінки в 23,5 років

Типи взаємин у сім'ї:

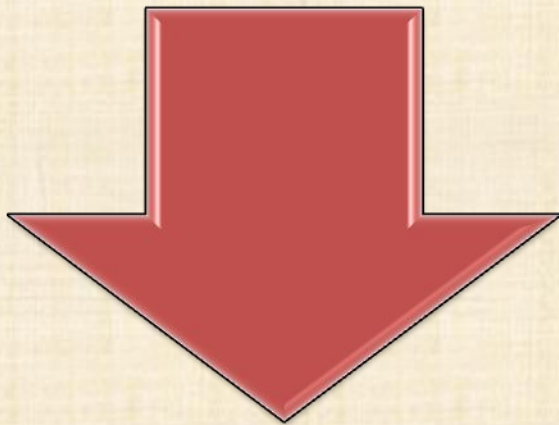
диктат;

опіка;

мирне співіснування на
засадах невторчання;

співробітництво.

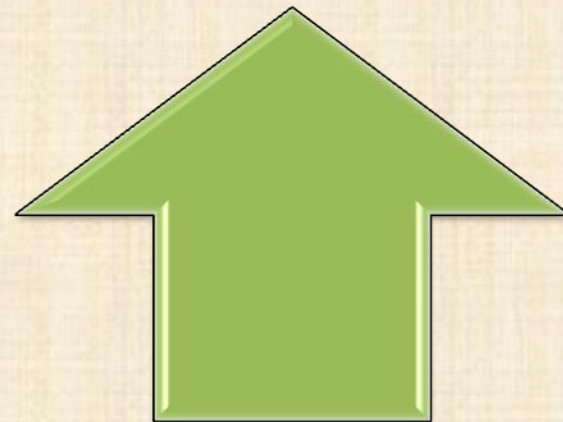
Види батьківського авторитету

фальшивий

істинний

за

А. Макаренко

Авторитет любові до дітей

Авторитет знання

Авторитет допомоги

Авторитет вимогливості

Авторитет правди

Авторитет поваги

**Істинний
авторитет**

```
graph LR; A[Істинний авторитет] --- B[Авторитет любові до дітей]; A --- C[Авторитет знання]; A --- D[Авторитет допомоги]; A --- E[Авторитет вимогливості]; A --- F[Авторитет правди]; A --- G[Авторитет поваги];
```

за

А. Макаренко

**Фальшивий
авторитет**

Авторитет придушення

Авторитет віддалі

Авторитет чванства

Авторитет педантизму

Авторитет резонерства

Авторитет любові

Авторитет доброти

Авторитет дружби

Авторитет підкупу

Типові помилки сімейного виховання:

- **відсутність єдиних вимог до дитини;**
- **формальний характер спілкування з нею;**
- **вседозволеність у діях та вчинках дитини;**
- **безконтрольність з боку батьків за поведінкою та навчанням дитини;**
- **обожнювання, ідеалізація дитини;**
- **надмірна суворість у вихованні;**
- **відсутність урахування індивідуально-психологічних та вікових особливостей дитини.**

Правила батьківської

доведінки:

- у стосунках з дитиною спиратися на позитивні якості її особистості;
- оцінювати не особистість, почуття, думки дитини, а її вчинки;
- навіювати дитині позитивне;
- приймати дитину такою, якою вона є;
- не згадувати без особливої потреби негативні ситуації з минулого дитини;
- порівнювати дитину частіше з нею самою (якою вона була раніше), а не з її однолітками, знайомими;
- не принижувати гідність дитини;
- не припускати розходження між словами і діями батьків.

5. Підходи до розв'язання проблем сім'ї

1) лекційна та семінарська робота

2) робота консультпунктів, кабінетів індивідуального

консультування

3) клуби для дівчат, молодих жінок

4) клуби молодії сім'ї

5) школи батьківської підтримки, школи молодії матері

6) консультативні пункти для батьків

7) навчально-консультативні пункти для сімей, у яких

виховуються діти з обмеженими фізичними можливостями;

8) рекламно-інформаційні кампанії у співпраці з засобами

масової інформації

9) проведення соціально-психологічних тренінгів

10) сімейні свята, вечори, фестивалі, шоу-програми, конкурси,

родинні ігри, вікторини

Коли батько каже «так», а мати — «сяк», росте дитина як будяк.

Дякую за увагу!